

In memoriam professor Arvo Tikk

30.10.1929–24.02.2022

Eesti neurokirurgid, neuroloogid ja neuroteadlased on saanud valusa kaotuse osaliseks: 24. veebruaril lahkus professor Arvo Tikk, kelle elutöö oli pühendatud Tartu Ülikooli närvikliinikule. Arsti, õppejõu ja teadlasena oli ta neurokirurgia ja neurointensiivravi erialade arendaja ning mitme põlvkonna arstide õpetaja, kelle südameasjaks oli ka meditsiiniloo talletamine järeltulijatele.

Arvo Tikk sündis Tallinnas 30. oktoobril 1929. aastal õpetajast ema ja keemikust isa perekonda. 1948. aastal asus ta õppima Tartu Ülikooli arstiteaduskonda, mille lõpetas 1954. aastal ja asus tööle närvikliinikusse. Juba üliõpilasena astus ta Üliõpilaste Teadusliku Ühingu neuroloogiaringi, kus omandati esmaseid erialaseid oskusi ja tehti teaduslikku uurimistööd. Teadusega ja õppetööga oli Arvo Tikk seotud läbi oma elu: algul assistendina, siis dotsendi ja vanemteadurina ning alates 1975. aastast neurokirurgia professorina. Lisaks üliõpilaste õppetöö läbiviimisele oli ta aktiivne lektor arstide diplomijärgsetel täienduskursustel ja erialastel konverentsidel.

Arvo Tiku teadustegevuse keskseks teemaks oli neurotraumatoloogia ja neurointensiivravi ning perifeersete närvide kahjustused. Juba üliõpilasena kirjutas ta mitu auhinnatud uurimistööd pneumoentsefalograafiast. Tema kandidaadi- ja doktoriväitekirja teema oli raskete ajukoljutraumade käsitus; ajutraumadega seonduvaid uurimusi on avaldatud ka monograafiates. Kokku avaldas Arvo Tikk üle

350 teaduspublikatsiooni ja lisaks sellele hulgaliselt avalikke sõnavõtte meedias; tema juhendamisel on kaitstud viis väitekirja.

Kliinilises praktikas spetsialiseerus Arvo Tikk neurokirurgina neurotraumadele ja perifeersete närvide kahjustustele ning arendas uudseid operatsioonimeetodeid lülisamba kirurgias. Vaatamata piiratud võimalustele Eesti kuulmise perioodil Nõukogude Liitu, oli tal võimalus tunnustatud neurokirurgina käia külaliselektorina Saksamaal ja Ameerika Ühendriikides. Varajases arstipraktikas oli Arvo Tikk ka Eesti intensiivravi rajajaid 1958. aasta poliümüeliidiepidemia ajal, kui närvikliinikus loodi hingamiskeskus hingamislihaste halvatusga haigete raviks tollal unikaalse aparatuuri toel. Epideemia lõppes,

aga hingamiskeskuse arendamine võimaldas hakata ravima raske ajukahjustusega intensiivravi vajavaid patsiente.

Kirurgilisest tegevusest taandumisel pühendus professor Arvo Tikk meditsiinieetikale, olles Tartu Ülikooli eetikakomitee loomise juures ja aastaid selle esimees. Eesti teadusele oli meditsiinieetika arendamine väga vajalik, et olla tõsiseltvõetav ja usaldusväärne teaduskogukond. Oma mitmekülge ja mahuka tegevuse eest on ta pälvinud hulgaliselt tunnustusi, sealhulgas Eesti Punase Risti I klassi teenetemärgi, Tartu Tähe, Tartu Ülikooli suure medali, kliinikumi elutööpreemia ja erialaseltsi Ludvig Puusepa medali.

Arvo Tikk oli ka ajaloo salvestaja, talle oli väga oluline talletada närvikliiniku tegevust ja sündmusi fotodena ning tänu temale on olemas e-fotoarhiiv läbi aastakümnete kuni tänapäevani. Kirjasõnas on ta oma elu ja närvikliiniku tegevust kajastanud raamatus „Arstina läbi elu“.

Arvo Tikk oli erakordse töövõimega ja laia erialase haardega teadlane ja arst, suur Õpetaja, optimistlik ja avatud südamega inimene, kes oli aastakümneid närvikliinikus heaks eeskujuks ja toeks kolleegidele.

**Tartu Ülikooli Kliinilise meditsiini
instituudi närvikliinik,
Tartu Ülikooli Kliinikumi
närvikliinik,
Ludvig Puusepa nimeline
Neuroloogide ja Neurokirurgide
Selts**